

ballonnen

24/04/2009 | Marcel Schmeier M SEN | www.onderwijsgek.nl

Opeens wist ik het: ik moet ballonnen gaan uitdelen! Je weet wel van die mooie gekleurde ballonnen die gevuld worden met helium zodat ze lichter zijn dan lucht en daardoor opstijgen.

Nou ja, geen echte ballonnen natuurlijk. Zeg maar als een symbool voor tips en trucs om je onderwijs te verbeteren, naar een hoger plan te tillen. In mijn rugzak heb ik een heleboel ballonnen zitten waarvan het de hoogste tijd wordt dat ze worden opgeblazen en uitgedeeld. Een aantal rode is wel mooi om mee te beginnen.

Stel je geeft les in de onderbouw, dan ken je vast wel een paar kinderen die spellend lezen. Je doet je uiterste best om dit te voorkomen, maar toch zie je ze ieder jaar weer. Om gek van te worden toch? Hoe kan dat nou? Of beter nog: hoe maak ik van de kinderen in mijn groep vloeiende lezers?

Kinderen leren door voorbeelden, dus kijk eens naar de methode die je gebruikt. Waarschijnlijk wordt hier gebruik gemaakt van het zogenaamde hakken en plakken. Niets mis mee natuurlijk, maar je moet het wel op een goede wijze gebruiken.

Je weet natuurlijk uit je opleiding dat speling het ontleden van woorden in klanken is, het zogenaamde hakken. Lezen is het tegenovergestelde: namelijk het aan elkaar bevestigen van klanken, het plakken.

Hoe zit het nu eigenlijk met de methode? Wat zegt de handleiding over wat je moet doen als een kind een woord dat het moet lezen niet kan ontsleutelen? Waarschijnlijk staat er beschreven dat je het kind het woord moet laten hakken. Je leert dus een foute strategie aan. Je hoort het kind heel snel de letters zeggen: r-oo-s. Je moedigt het kind aan tot spellend lezen. Kinderen leren tenslotte van het voorbeeld dat zij krijgen.

Of misschien heb jij jezelf ook wel eens horen zeggen: "Kijk nog eens goed . . ." als een kind een woord fout leest. Maar het kind heeft echt wel goed gekeken. J Bovendien bevat deze opmerking geen instructie of oplossingsstrategie. Het kind kan er dus niets mee, wil het wel goed doen en gaat . . . raden. Hoe zal het voelen als het fout is en je niet weet hoe je het goed moet doen?

Dan nu de ballon: leer kinderen zingend lezen aan. Daarmee wordt bedoeld dat de klanken verlengd worden uitgesproken en aan elkaar worden bevestigd: rrrroooossss. Terwijl het kind de eerste klank aan het uitspreken is, heeft het de tijd om vast na te denken over de volgende klank. Aan het eind van het woord is het woord vloeiend gelezen. En als een kind dit sneller gaat doen, dan is het vlot aan het lezen in plaats van vlot aan het spellen.

Nog een ballon: houd spellen en lezen gescheiden. Laat kinderen hakken in de spellingles en plakken in de leesles. In de leesles kun iedere les een aantal minuten besteden aan deze vaardigheid . Bijvoorbeeld met behulp van letterkaartjes: str, rst, enzovoort. Ofwel: ssssttttrrrr,

rrrrssstttt. Dit zijn namelijk lastige combinaties die in woorden van hogere niveaus voorkomen: straat, morst.

Door deze deelvaardigheid goed te oefenen zijn kinderen beter voorbereid. Mochten ze er onverhoopt toch niet uitkomen, dan beschikken ze over een strategie die ze kunnen toepassen en die hen tot een juiste oplossing en dus succeservaring leidt.

De laatste ballon is een belangrijk besef: spellende lezers doen langer over het lezen van een AVI-kaart en halen dus een lagere score op basis van de tijdsbeoordeling. Hierdoor worden zij te laag ingedeeld en lezen zij op een niveau dat veelal onder hun daadwerkelijke kunnen ligt. Een kenmerk van effectief leesonderwijs is nu juist het lezen op een hoger niveau. Hoe zou het voelen als je spellend leest en ook nog eens onder je niveau moet lezen?

Knoop deze ballonnen aan je lesmethode of aan je leerkrachthandelen en je zal zien dat het leesniveau stijgt. Dat werkt motiverend voor jezelf en voor de leerlingen in je groep. Succes!